

NÓGRÁDI LAPOK ÉS HONTI HIRADÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI S KÖZGAZDÁSZATI HETILAP.

Előfizetési ár:

Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. Negyed évre 1 frt 50 kr.
 Magyarországi ár: 12 krajczár.

Előfizetheti csupán a kiadónál vagy a B-Gyarmaton.

Előfizetési pénzek, reklamátiók és hirdetések a kiadónál vagy a hirdetőknél.

A lap szellemi részére a a nyilatkozatokhoz minden közlemények a szerkesztőséghez küldendők.

Hirdetési díja: három hasábnak hetente 5 kr. — Nagyobb és többzori hirdetések jutányosan csökkenthetők.

Bélyeg minden bejelentésnél 30 kr.

NYILATKOZÁSOK: 20 kr.

A lakás-kérdés Balassa-Gyarmaton.

Minap más írtam ezeket a tárgyról, mely azonban oly fontos, hogy azt — városunk jól fel-fogott érdekében, a napirendről egyhamar le nem vehetjük; de szükséges, hogy mennél többször a lehetőleg minden oldalról megválaszra-veire, szellőztessük, — így lévén egyedül remélhető, hogy az e téren kívánt reform iránti szükségérrel az illetők-nél nemcsak megfogad, de meg is érik.

Örömmel konstatafom, hogy ezikkem számos körben figyelmet keltett, méltatásra talált; panaszolnom kell azonban, hogy még a helyeslék csoportja is egészen szenvedőlegesen viseli magát, mert a nyilatkozás előtt nem szól a tárgyról.

Mi okozza a passivitást: indolencia-e vagy más körülmény? Szükségtelen katalni; de hogy nincs helyén, az bizonyos. Én tehát, hogy tovább is szolgáljam az ügyet, a hallott megjegyzésekre kívánok ezúttal röviden felelni.

Múltkor felvázoltam négy kategóriához, u. m. tökéletesen, háztulajdonosaink, pénzintézetek és építőmestereinkhez intéztem.

Tökéletesen egy sem nyilatkozott előttem, mert a jó urak általában reszkálnak, félnek minden kezdeményezést, minden vállalatot, harsak az a kétszer kettőnél is biztosabban és eredményesebben nem igérkezik. Nem szép tőlük és nem is indokolt.

A háztulajdonosok szintén hallgatnak; mert szemmel látható ugyan, hogy legalább is 50 oly ház van a belső téren és utcákban, amelyeket szükséges és méltó volna keltetni ki és beépíteni; de legtöbb helyütt hiányzik a pénz, melyet az építkezésre fordítani, előlegesen kellene; az illető urak pedig félnek attól, hogy kölcsönre pénzzel építtessenek.

Ebben van egy kis igazság, de azért bízom hiszem, hogy lehetne a bajou okkal-móddal segíteni.

Pénzüntéreti vezérférfiak közül többen nyilatkoztak előttem akkép, hogy ők igen is hajlandók terékenyen résztvenni egy oly irányú mozgalomban, mely jó lakóházakat építsen B-Gyarmaton, vagy a régiakat szélszerűen átalakítsa.

A mozgalomra nézve némelyek részéről az a jelszó, hogy mindenekelőtt alakuljon egy részvénytársaság.

Mire várnak tehát az illetők, akiknek ez az eszméjük?

Hihetleg arra, hogy a városi előjárás tegye meg a kezdeményezést, hívja össze az előt emlelt négy kategóriából férfiakat értekezésre.

De, uraim, kár a dolgot így fogni fel; mert ez nem oly kérdés, mely hatósági kezdeményezésre vár; sőt nem is ez a kérdés, hogy a természetnél fogva mindenütt meglévő hatósági eljárásról várjuk megoldását annak, ami egyáltalán nem tartozik a hatóság feladatai közé. Van a hatóságoknak egyéb más dolga, látszik az ügyességük el kellőleg; ne kívánjunk és ne várjunk mindent tőlük; mert akkor megszokjuk az öntetékesség hiányát, és nem fogunk haladni a mai korban már elegendő gyors tempóban.

Hogy egy helyes alapokra fektetett építési részvénytársaság, meghozná a tökéletesítés tisztességes kamatját, a felett alig lehet kétség. De a nélkül is eredményesen lehetne építtetni; mert hiszen, ami széles a világ minden haladó városában gyakorlatilag bizonyult, a jó bérházak építtetése, az a szemlélőként fejlődő Balassa-Gyarmaton sem hazudtolhatja meg magát.

Czáfolyhatlan bizonyíték erre az a tény, amit már első ezikkemben konstatafom, hogy városunkban az utóbbi időben minden jobb lakás bérösszege fölemeltetett, és még így sincs elegendő lakás; mert a vasút és egyéb kedvező körülmények folytán mindegyre emelkedik az ide-telepedő családok száma.

Szólom kell még röviden építészeinkről; ők mindannyian, — igen természetes, föltétlen örömmel átvették a kérdés fölvetését; azon viszont-kérdésre pedig, hogy azaktudományukon kívül részéről mivel könnyíthetik meg, mivel módíthatják elő az építési kedv lábra-kapását városunkban? s hogy vajon nem lehetne-e például olcsóbban építtetni mint eddig? bátorítottak föltétl. jelentették ki:

1-ör hogy az építési viszonyok B-Gyarmaton más városokhoz képest eléggé kedvezők, mert itt bőven van olcsó téglá, kő és fa;

2-szor hogy ők eddig is, ha kaptak építési megbízást, beérték a csekély haszonnal; ha pedig több lesz a vállalat, a verseny folytán is valamivel még jutányosabban fognak dolgozni.

E nyilatkozatok megvárására első sorban az érdekelt építők hivattak; azonban bízom tudok egyet, hogy az építési kedv általánosítására részvénytársaság alakítása nélkül is nagyon sokat lendíthetnek az építőmester urak, helyes, körültekintő ténykedésük, ügyes és gondos tervek készítése által.

De sokat lendíthetnének az építési kedv megindításán a pénzüntéreti igazgatóságok is, ha például a közszellemek bölcsre, egy a város, mint a saját jól felfogott érdekében, proprio motu elhatároznák, hogy kizárólag építési célokra, például 1°-val olcsóbb kölcsönöket borsáznak a közönség rendelkezésére.

Végül kérdezem, hogy a tökéletesítésnek, — pedig szerepsére ilyen is van, ha több nem, vagy bal-nyolcs Balassa-Gyarmaton, tehát kérdem: vajon van-e azokégek a kapitalistáknak részvénytársulat alakítására, hogy építtethessenek? Nemde, hogy miaca. S ha kérjük, hogy önjajk-e ők is Balassa-Gyarmat boldogulását? Mindannyi bizonyára igennel fog felelni; ha tehát azt önjajk önjajk, akkor tegyék meg részéről, amit a polgári kötelesség e részben diktál: ők eddig rendszerint beérték azzal, hogy szerzett régiók, kénytelenek házaikat kiadó kitarasztották, — újakat alig építettek, sőt némelyik-kök bérházban lakik. Tölem pedig se ők, se más ne vegye zokon, hogy így írok; mert hiszen az eddigi tapasztalat igazolta eléggé, hogy a halgatás, s a himezés-hámorás célra nem vezetett.

Vagy akarjuk, hogy Balassa-Gyarmatból legyen város, s akkor tényekkel kell bebizonyítani minden egyes polgárnak, hogy érti és fel-fogja a helyzet követelményeit; avagy mint a fejletlen gyermek: csak akarunk ugyan valamit jól, akarunk a haladást, de nem értünk a megvalósítás módjához, nem tudjuk használni a célra vezető eszközöket, — ez pedig eredményesen egyenlő a nem akarással.

Heméngi Károly.

Pajor István ötven éves jubileuma.

Írók között igen kevesen vannak, akiknek az isteni gondviselés oly szép, oly nagy s a mellett minden testi és szellemi foglalkozás nélküli kort biztosítana, mint Pajor Istvának, aki immár felszámolt ötven év a balassai erdőben, mint a magyarság.

Pajor István ugyan már 1840-ben is foglalkozott az irodalommal, a mely évtől a. i. mint lesozoci jureta Lammannaknak „Les paroles d'un croyant” című, akkor híres művét fordította az eredetiből; tulajdonképpeni pályájának megkezdése azonban az 1842-ik évtől van, a midőn az ügyvédi cénsurát is letérte, az akkor éppesen főszerkesztői lapokban (Athénos, Honvéd, Előlépek, Pesti Dirlap) több-karba, szívesen fogadott költeményeit közzétette, melyeket később a Kélti könyv-

nyomdáshoz küldött, de annak valódi okát nem gyarította.

Egy szép nyári este — Derső unokánévával rigam cseregre átalakított, mely alkalommal többek közt fel-emlélt, hogy mennyire szereti őt. A leány ennek látnak örült, de a dolgot komolyan nem vette. A szünetnek minden vallomása, kérdése, epedése hirtelen vége.

A végsőre szánia el magát, a legcsodább verszám-nek nézett előbe. Vállára vette pusztáját, megrövidítette magát. Sokáig leste az olvasókat, de az oly hamar sem mutatkozott. A lebeszélést megvárva földre tartott.

„Aig hunyja be szemét, már fejtiális hangok fölébe, mire rögtön fölemelkedik és a hang irányába indul. Oh igazság! a szemzúd földbirtokait a megrövidített karjai közt látja. Az ifjú egy pillanat alatt ott tart, és vádaskodni a dühöngő állatot látnak.

Jakab Antal, a főhadnagy atyja közeledtet rebeg fele megmunkájának. Az egész vidéken híre terjed a nevezetes eseménynek. Apraja, nagyja mind Derső di-csődöt.

A bolygók rajongtak érte, Julia szívt a szíval, meghódolt az ifjúak, forró kérdé őt szeretni. A fő-hadnaggyal való eljegyzését mindig halmozgatta. Míkor pedig jogász bőségt tanulmányainak folytatása végett Budapestre utazott, a leány szemei közelebb feleledtek. Mars fia hiba erőlködött, csatározás maradt, megkelet-bátrálta. Süvítő hatolni érte ama mérges anyákat, melyeket egykor Derső szemei rajta szírtak.

A rendíthetetlen bátor, a férfias arca a bolygók teblincseli, megvárakozol. Ez a valódi hysteresis.

Három év lefolyása után Szendrői Derső és Kón Julia az ottár előtt örök bűntet esküvel egyenlőnek.

R. H.

TÁRCSA.

Mikes Kelemen és Thaly Kálmán.

Hogy fejedelem klancvált, indult jó Mikes útnak
 Terétől (likon, holan is félve urát;
 S nem tud illőbb a létező helyet emponál a törökkel;
 Náluk rejti el azt, hogy ki se lelje fel őt!

II

Máskor azda évig nyugalmat föl nem feleztet
 A hős eljárnak, hűb meg ellen előtt,
 Míg el nem jövö ellének töredet írja;
 S a fejedelem hamrát (me mutatja Thalyt!

Schiller és Gothe.

Ifjú korunk érzelmét az magyar égből ragadja;
 Ez eszméknek terem földi gyökérünk eget!

Katona lettem én.

Katona lettem én
 Hazám védelmére
 Hogy melő telecsok
 Hazám szorultára

Vissza! harsogtam
 Meddig csak lehetett —
 De már sebet kaptam
 Tovább nem mereltem.
 Először a lábam,
 Kifolyt piros vérem,
 Mersze van galambom
 Ki kült be nekem.
 Lábam a hasamért,
 Nálam a roszadért,
 Kívom fájdalmában
 Halok mind kettőért.

Mutkay Endre.

Az ifjú versenytárs.

A tisztelt olvasókat az erdélyi harsok egyik vad-regényes fekvő vidékére tereltem, a melyen nem a ritkaságok köze tartozik a megre megjelenés. A harsok ulján N-saluban Szendrői István lakott, kinek tizenkilenc éves fia a budapesti egyetemen a jogot szorgalmasan tanulta.

A nyári szünidőben szülőhöz rándult, kikül árvaságra jutott szép unokánévára Julia tartózkodott. A nagyműveltség leány maradtandó határt gyakorolt Dersőre.

Kelendő édes vett erőt rajta, ha növekedésért együtt lehetett. Azonban erre csaknem vérték, midőn Julia leendő vőlegénye Jakab Antal főhadnagy a szülői házban megjelent.

Ilyenkor szemek villámokat szírtak, melyek vőlegényét a gyöngyűzőkkel fenygették, mit a vőlegény jólát

